

Cvetka Bevc z Markom Sosičem

Bevc: Pred kratkim je izšel vaš novi roman *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*. Doživel je širšo odmevnost, kritika ga je v prijazni dobrodošlici označila za nov in kvalitativen premik v vašem ustvarjanju. Kaj je navdihnilo nastanek tega dela?

Sosič: V preteklosti se mi je večkrat zgodilo, da sem potrebo po pisanju našel v bolečini, v ranjenosti, ki nista bili nujno samo moji, pri romanu *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino* pa je bil ob bolečini še gnev. Poleg silovitega ogorčenja je šlo tudi za nekakšno deziluzijo, razočaranje nad našo civilizacijo. In to predvsem zaradi vse večje in nasilne nadvlade neskončno lažnega zahodnega modela sveta, v katerem je med drugim pojem demokracije povsem zmanipuliran. Vloga manipulacije je v današnjem svetu grozljiva. Kako ne bi bilo gneva v meni, v nas, če pa ima določen sistem oblasti nadzor denimo nad tem, da se človeku postopoma in sistematsko odvzema tiskana beseda in posledično možnost izobrazbe. Ne povem nič originalnega, če rečem, da se tako laže manipulira s človekom. Nikoli si ne bi mislil, da bo lahko v 21. stoletju nastopilo tako obdobje zastrašujočih populizmov. In še nekaj me je potegnilo k pisanju tega romana. Spoznaje, kako strašljiva je pozaba o tem, kar smo doživeli v naši neposredni bližini, pri nas samih, med zadnjo vojno v bivši Jugoslaviji. Kako želimo biti nenadoma ali še kar naprej očiščeni od vsega tega, nekontaminirani, kakor da nismo imeli nikdar nobenega opravlja s tem. V knjigi govorim o tem skozi usodo enega človeka.

Bevc: Ta človek pa je glavni junak romana, Ivan Slokar, tržaški Slovenec, ki na prvi pogled in v uvodnih straneh živi normalno življenje, pravzaprav kar optimalno urejeno.

Sosič: Že, že, ampak vpet je v lastne laži in v laži svoje družine, na koncu je njegov gnev zaradi vseh razkritij moral doseči vrhunec, saj je ta model tako urejenega življenja še komaj toleriral. Ivan zagotovo nosi tudi del mojega ogorčenja, in če že vpletam sebe, lahko govorim tudi o svojem

delu krivde. Kajti ne morem se izvzeti iz koncepta te družbe. Kaj pa sem v končni fazi storil, da bi v tej družbi drugače živel? Kaj sem v resnici storil, ne glede na to, če bi lahko sploh kaj naredil? Moja jeza je bila ne nazadnje usmerjena tudi k nepojmljivim človekovim dejanjem, kot je oportunistični izbris nekega dela sebe oziroma drugega, ki je del tebe. Ja, pri vsem skupaj je zagotovo šlo tudi za vprašanje izbrisanosti.

Bevc: Najbrž bi lahko rekli, da je roman *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino* bolj družbenokritičen kot prejšnji deli, v katerih so bili bolj v ospredju intimni svetovi junakov.

Sosič: Družbena kritičnost, kritična refleksija je v danem trenutku še kako potrebna, ampak v literaturi mora po mojem mnenju živeti na povsem drugih ravneh, ki se dotikajo bolj individualnih notranjih svetov. Človek je pač del družbe in v njej sobiva skupaj s svojim intimnim individualnim svetom. Do neke mere je bila intima v prejšnjih delih res bolj v ospredju, v zadnjem delu pa nisem mogel brez družbene refleksije. Prav zaradi gneva. Zgodba se je v meni dolgo nalagala, skoraj dvajset let, pravzaprav od takrat, ko sem se seznanil z nekaterimi dejstvi iz naše skupne izkušnje v bivši Jugoslaviji. Ker nisem hotel in nisem smel mistificirati nečesa, kar v resnici ne obstaja, sem se lansko pomlad odločil in šel preverit nekatera dejstva, ki se dotikajo človeka, posameznika, meni najbližjega. In ta so bila dejansko grozljiva. Resničnih grozot je v tem svetu, kot vemo, na milijone, moj glavni junak je nosilec le ene izmed njih in slednja na neki način odpira vprašanja o kolektivnem odnosu do sveta in spomina.

Bevc: Od prve slutnje preteklosti, ki je zaznamovala življenje Ivana Slokarja, se ta shrhljivi ton preteklosti skozi roman vedno bolj razrašča in nazadnje konča v strašljivi simfoniji. Zdi se, kot da bi mala zgodba postala veliki ep. Pri tem junakova zgodba deluje kot držalo široko razprte pahljače. Kako je bilo mogoče vzdržati vso to veliko intenziteto v njegovi izpovedi?

Sosič: Zaradi specifične zgodbe sem roman sprva pisal skozi oči tretjeosebnega pripovedovalca, nemara ravno zato, da bi ohranil določeno distanco. Napisal sem kakih trideset strani. Pa ni šlo več naprej. Moral sem se odločiti za prvoosebno pripoved. Mogoče bom kdaj pokusil tudi na drugačen način. To bi rad naredil zaradi sebe. Ker je najbrž lahko ravno tako vznemirljivo kot prvoosebna pripoved, ki te popolnoma povleče vase. Sicer pa mi lik narekuje pripovedni postopek. Vse gre skozi njega.

Seveda mu tudi jaz nekaj dodam, zavestno se osredotočim na dramaturško zgradbo, da se dogajanje razvija v zeleno smer. Ampak v osemdesetih odstotkih je to v resnici v domeni izbranega lika. Ivan Slokar mi je toliko dal, toliko je govorilo iz njega, da mi je v nekem trenutku celo postalo nevzdržno ostati samemu z njim. Prvič sem se moral vrniti iz osame, kjer sem pisal roman. Dogajale so se mi že prav srhljive stvari, kar bi ne bilo dobro za roman in seveda za moje osebno ravnotežje. Pisal sem namreč v Puli in skozi stene domovanja so včasih prihajali kriki in tuljenje. Potem sem izvedel, da v isti hiši živi Bosanka, ki jo je umsko zaznamovala vojna in ki se vsako leto na isti dan skuša metati po stopnišču. Grozljivo je bilo, ko sem to slišal. Vsega tega doživljanja je bilo počasi preveč.

V bistvu nimam neke refleksije o svojih pisateljskih postopkih. Če začutim, da je neka pot prava, grem po njej. Moram pa biti zelo trdno prepričan. Včasih sledi kar nekaj poskusov, preden se odločim. Lahko odkrijem tudi eno samo besedo, in že se optika obrne. V romanu *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino* se preteklost in sedanjost nenehno in močno prepletata in moral sem imeti izjemen nadzor nad tem, da se ne bi še sam izgubil med sanjami in resničnostjo, ki se prepletajo v zgodbi. Pa sem se včasih kljub temu in me je postalo strah. Res je bilo treba ohranjati distanco vse do konca pisanja.

Bevc: Intenziven prvoosebni pripovedovalec nastopa tudi v vašem prvem romanu *Balerina, balerina* iz leta 1997, za katerega ste prejeli tržaško nagrado vstajenje – preveden je bil namreč tudi v italijanščino –, uvrščen pa je bil tudi med finaliste za kresnika. V poetični pripovedi o duševno prizadeti deklici pripovedovalec gleda iz zornega kota ženske, ki je na stopnji triletnega otroka.

Sosič: V času, ko je nastajal roman *Balerina, balerina*, mi je ona sama predstavljala bistvo, zaradi katerega pišem, takrat sem jo čutil kot prispodobo moje edine resnice, s katero sem se povsem identificiral. Mogoče sem tedaj pretiraval s svojimi občutenji, a takšna so ta bila. Teh občutkov se ne da nadzirati. Šlo je za občutke izolacije, odrinjenosti in nezanimanja, preprosto je bila empatija tako močna, da je *Balerina* morala spregovoriti. Do identifikacije z njeno usodo je prišlo čisto spontano, zgodilo se je kot nekaj podzavestnega, ki je moralo spregovoriti. Sicer pa je nastanku dela botrovalo vse, kar sem pred tem doživel, prebral. Verjetno nas vse, ki se ukvarjamo s pisanjem, zaznamuje tudi literatura, ki jo beremo, in mnogi ljudje, ki so ob nas. To nam pravzaprav tudi osmišlja življenje in delo, saj bi bilo res strašno, če ne bi obstajale knjige, ki niso tvoje.

Bevc: *Balerino, balerino* je mogoče razumeti kot sestop v otroški svet. Velja, da je otroštvo neizčrpen vir vsega in da hkrati za pisatelja predstavlja spogledovanje z otrokovo sposobnostjo močnejšega intuitivnega vpogleda in prepoznavanja realnosti na drugačen način. Kako to poteka pri vašem ustvarjalnem delu?

Sosič: V končni fazi je za tem zavestna odločitev. Lahko bi pisal samo o sedanosti, a sem to storil šele letos, kakor da me je bilo do danes strah, da bi se soočal s svojo in siceršnjo sedanostjo. Ampak v otroštvu je vendarle nekaj močnega. Verjetno gre za to, da je tam naš prvobitni obraz. Prvi obraz. Edinstveni obraz. Pri tem ne mislim na njegovo čistost, nedotakljivost, nepokvarjenost, ampak prav na njegovo prvobitnost. Glede na svojo izkušnjo bi lahko dejal, da če v določenem trenutku življenja tvegaš, da ta obraz izgubiš, potem lahko podvomiš tudi o obrazu, ki si ga našel v dobi odraščanja in odraslosti. In zato je verjetno, vsaj pri meni, prišlo z *Balerino* do potrebe po ugotovitvi o resničnosti mojega prvobitnega obraza, v katerem je bilo nenadoma toliko nedorečenega. Zato sem se v dveh različnih obdobjih pisanja dvakrat vračal k svojemu otroštvu. V *Balerini, balerini* je ta obraz komaj opazen, v romanu *Tito, amor mio* je veliko bolj izrazit, toda vselej je bilo to iskanje in odkrivanje povezano s samo literaturo in iskanjem njenih edinstvenih razsežnosti.

Bevc: Kot enega narativnih postopkov v vaših delih večkrat opazimo tudi ponavljanje. Mogoče je še bolj kot v *Balerini, balerini* izrazit v romanu *Tito, amor mio*, nominiranem za kresnika leta 2005. Ali gre za "ljubezen do ponavljanja", kot bi temu rekla Gertude Stein, ali za tem oziroma pred tem stoji nekaj drugega?

Sosič: *Balerina, balerina* prinaša eno vrsto ponavljanja, *Titor, amor mio* pa drugo. V zadnjem romanu se to kaže že skorajda kot obsesija glavnega junaka. Verjetno gre pri slednjem za konstantno potrebo po preverjanju, vedno vnovičnem ugotavljanju istih stvari, in za stremljenje po nadzoru situacije, za rekonstrukcijo svojega obraza, življenja. V romanu *Tito, amor mio* se o ideoloških norostih druge svetovne vojne in usodah ljudi v tržaškem okolju sprašuje deček in ponavljanje sodi v otroško doživljanje sveta. *Balerina* je posebna v toliko, da je duševno prizadeta in se tudi v njen govor na poseben način vpletajo ponavljanja, kot fragment posebnega doživljanja sebe, svojega okolja in časa.

Bevc: Pred romanom *Balerina, balerina* je izšel vaš gledališki dnevnik *Tisoč dni, dvesto noči*, meditativen zapis o vašem delovanju v Slovenskem

narodnem gledališču v Novi Gorici, kjer ste bili umetniški vodja med letoma 1991 in 1994. Skozi vašo iskreno osebno izpoved pa je to tudi dokument nekega polpreteklega obdobja. Ali je ta zapis mogoče razumeti tudi tako? Danes mogoče v nekem delu celo deluje kot spomin na to, kako so delovali umetniški sindikati v socializmu.

Sosič: Verjetno lahko. Takrat je bila država na prelomu, zgodila se je osamosvojitve, prvo leto tranzicije. A kakor koli je bilo, vedel sem, da moram gledališki dnevnik napisati pred *Balerino, balerino*. Nisem se mogel podati na pot iskanja svojega resničnega obraza, ne da bi pred tem samemu sebi priznal, kaj se je dogajalo do tistega trenutka. Veliko tega je bilo, predvsem pa moja neskončna, že skoraj naivna vera v človeka.

Bevc: Toda vaša prva knjiga, zbirka kratkih zgodb *Rosa na steklu*, je nastala 1991. leta, se pravi v času, ko ste imeli po diplomi iz gledališke in filmske režije na zagrebški akademiji za sabo že vrsto uspešnih gledaliških postavitev. Na področje knjižnega ustvarjanja ste torej stopili nekoliko pozneje ter se uvrstili med redke literarno vešče režiserje, kot so na primer Dušan Jovanovič in Matjaž Zupančič ter med filmskimi kolegi Nejc Gazvoda in Goran Vojnović.

Sosič: Nikoli nisem iskal razlogov, zakaj in čemu se je to zgodilo šele takrat. Pred zbirko *Rosa na steklu* sem sicer veliko pisal za radio, pa filmske scenarije, in pravzaprav me je moralo življenje pripeljati do nekih globinskih in močnih izkušenj, da sem začel književno ustvarjati. Pred tem je bil mogoče čas nekega nevtralnega opazovanja, zbiranja podatkov, faktografij, nekih dejstev in drobcev biografij tako iz mojega življenja kot iz zelo bližnjega okolja. Tudi iz kafiča na Opčinah, če smo že pri tem. Hkrati je vzporedno s tem tekla pot fascinacije nad ljudmi okoli mene, predvsem tistimi v moji družini. Nastopilo je neko ozaveščenje mojega ožjega in širšega okolja. Začelo se je podoživljanje človekovih usod. Poleg tega sem bil v domačem okolju deležen vzgoje, ki je bila zagotovo kontaminirana s krščanstvom, pa čeprav bolj iz nekega ljudskega običaja kot iz radikalnega odnosa do vere. Toda verjetno me je prav ta pripeljala do določene stopnje idealizacije življenja in ljudi. Sčasoma sem v življenju res potreboval močne zareze in izkušnje, da sem lahko razumel, da svet ni samo svetel. In to se je zgodilo istočasno, ko sem imel občutek, da se je zrušil neki moj skonstruirani obraz, in sem moral poiskati nove temelje za nadaljevanje življenja. Tako da je nemara šlo za začetek razumevanja, kaj človek pravzaprav je. Svet seveda ni takšen, kot nam je bil z vsemi

dobrimi željami predstavljen v otroštvu. Pri meni je ta proces spoznavanja trajal zelo dolgo. Moralo je priti do nekih temeljnih rezov. Hvala bogu, da je prišlo, a zato so bili toliko bolj boleči. Bili so potrebni, prav gotovo. Če poskušaš po neki inerciji ali zaradi določene vzgoje idealizirati slehernega človeka, ki pride mimo tebe, najbrž ne živiš v realnem svetu, in to je nevarno.

Bevc: Kako so ta spoznanja zaznamovala vaše pisanje? In kako so se potem zgodbe iz realnega življenja preoblikovale v literarno tvarino?

Sosič: Ne glede na otroštvo v procesu pisanja nastaja empatija, ne več s samim seboj, ampak z likom. Temu se potem odpirajo nove poti, kakor da sam lik začne ustvarjati podobe okrog sebe. Nekatere izmed njih so podprte z določeno izkušnjo, druge niso. Različni liki prinašajo različne zgodbe, prispodobe, asociacije, dogajanja. Vsi pa imajo za osnovo izkušnjo, ki ni le moja, ampak je tudi izkušnja časa in prostora, v katerega so umeščeni, in je izkušnja človeka kot takega. Pa naj bodo to odrasli ali otroci. V primeru romana *Tito, amor mio* so bile to moje izkušnje, izkušnje mojih vrstnikov in tiste, ki so nastale v odnosih med nami. Pri tem gre seveda tudi za samoizpraševanje, iskanje odgovorov na zakaj in čemu, reflektiranje zgodb, ki sem jih slišal in na podlagi katerih sem si ustvaril podobe, ki naj bi bile resnične. V *Balerini, balerini* sem iskal potrditev neke zaznamovanosti z bolečino, kakršna je bila moja oziroma družinska.

Bevc: V takšni postavitvi se je bilo najbrž težko izogniti vsaj do neke mere avtobiografskemu zapisu ...

Sosič: To sem imenoval nekakšna pornografija duše, predvsem za gledališko kroniko *Tisoč dni, dvesto noči*. A meni je bila potrebna. Drugih poti nisem poznal.

Bevc: Vaše pisanje po drugi strani zaznamuje prepletanje realnosti z domišljijjskimi svetovi, vaša zadnja knjiga kratkih zgodb *Iz zemlje in sanj*, ki je izšla lani in bila nominirana za Dnevnikovo nagrado fabula za najboljšo zbirko kratkih zgodb, v tem smislu ni izjema. Sanje, prividi, spomini so sestavni del enajstih zgodb; Petra Vidali je v spremni besedi izpostavila njihovo izpovedno moč in sposobnost, da "varno prenesejo svoj dragoceni, krhki tovor". Kako sami doživljate prehajanje med fantastičnim in realnim?

Sosič: Znova se vračam k temu, da se vse dogaja skozi lik. Fantastika ni zunanji konstrukt. Včasih se mi zdi, da je pri likih, ki se pojavljajo v mojih delih, prisotna večja resničnost v sanjah kot v realnosti. Ali boljše, v podobah realnega, ki se na svojstven način prelevijo v fantastično. Kot primer lahko vzamem podobo očetovega hrbta iz romana *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*. Hrbet se spremeni v senožet, po kateri tečeta otroka Ivan in Jasenka. Saj ni hrbet tisti, ki se spreminja. Na njem, na njegovi fizični prisotnosti, se pojavi misel ali spomin, ki se prelevi v podobo in daje živost sami očetovi upognjeni hrbtenici. Tu ni skoraj nič fantastičnega. Dejansko pa je fantastičen hrbet, ki se spremeni v travnik. Kajti predstavlja spoj projekcije misli v neko sliko z realnim. Mislim, da je, vsaj pri meni, to tista pot, po kateri nastaja fantastika.

Bevc: In sanje lahko služijo kot vir razumevanja realnega sveta? Ali je res samo igra igranje z mislijo, da v resnici živimo takrat, ko sanjamo?

Sosič: Kdo bi vedel? To, da lahko skozi sanje bolje razumemo realni svet, s tem se seveda že veliko desetletij ukvarja psihoanaliza, če pa živimo bolj takrat, ko sanjamo, to je že stvar drugačne filozofije. Mislim, da je realni svet zelo realen, in vem, kako težko se je treba prebijati skozenj, da bi zadihal in imel kanček svetlih sanj. Nekdo mi je ravno včeraj v razgovoru omenil, da nujno obstaja še neki svet, ki je isti kot naš, in da sta ta dva svetova paralelna, a zelo oddaljena. V tem trenutku naj bi se torej midva pogovarjala tudi na nekem drugem planetu, kdo ve, v katerem osončju. Toda ob dejstvu, da so posledično na drugem planetu tudi vse vojne, ki so pri nas na Zemlji, vsi mrtvi, lačni in obubožani, to ne bi bile več sanje, to bi bila peklenska mora.

Bevc: Pozornemu bralcu ne uide, da so vaši junaki velikokrat, pravzaprav kar v glavnem ljudje z obrobja družbe. Obstaja za to kak razlog?

Sosič: Sam se zadnje čase zagotovo pogosto identificiram z margino, saj me kar naprej spremlja misel, da bomo vsi slej ko prej postali ena velikanska margina in ne bomo imeli več orožja, da bi se pred njo branili. Poglejte, že več let tudi pri nas poslušamo o bedi in pomanjkanju. Da ne govorim o drugih obubožanih deželah sveta, kjer se še vedno obnašamo kakor kolonizatorji, ki prinašajo upanje, v resnici pa krademo itn. Sramota. In kaj se je pri nas zgodilo s srednjim razredom?! Poznam zgodbe o ljudeh, ki so zaradi pomanjkanja denarja prespali na železniški postaji in jutraj odšli delat v pisarno. Če nekdanji ženi plačujejo alimente in morajo

plačati še najemnino za stanovanje, jim preprosto ne znese. Že kar nekaj časa obstaja vrsta družin, ki si s svojimi prihodki ne morejo privoščiti dovolj hrane doma in se proti koncu meseca prehranjujejo v javnih menzah. In to je vse bolj naša vsakodnevna realnost. Vselej se sprašujem, kje je tista meja, ki nas za enkrat še postavlja v privilegiran položaj, kaj se lahko v trenutku zgodi, da si nenadoma na robu vsega. Danes je to zagotovo nenadna izguba službe in nikakršna perspektiva za prihodnost.

Bevc: Vsakodnevno realnost lahko glede na kraj vašega bivanja spremljate v dveh različnih deželah. Kaj vam pomeni bivanje v dveh jezikovnih, kulturnih in ne nazadnje zgodovinskih območjih, kot sta Slovenija in Italija?

Sosič: To je prav gotovo veliko bogastvo in zelo sem srečen, da lahko živim dve različni kulturni sredini. Z družbeno-političnega vidika pa sem zaprepaščen, kako je v zadnjem času tudi v Sloveniji zavladata strupena klima, zelo podobna tisti, ki smo jo zadnjih dvajset let trpeli v Italiji. Sicer pa je biti umeščen v kulturno raznolikem okolju res bogastvo, ne samo zdaj, ko se je ozračje spremenilo in je v Trstu veliko manj nacionalističnih napetosti. Nekatero spremembo v zadnjem času dajejo upanje. Trst je dobil novega župana, Roberta Cosolinija, in prvič v tržaški zgodovini imamo župana, ki ni desničar. To se do neke mere le občuti in prepozna v njegovem delovanju. Pred njim je bil župan izjemnih populističnih „sposobnosti“, kakršno je bilo pač dvajsetletno Berlusconijevo vladanje. Sicer pa ti življenje v mešanem okolju, kar pomeni sobivanje z dvema svetovoma, z dvema jezikoma in kulturama, lahko pomaga, da zrelativiziraš samega sebe in vse svoje travme. Nenadoma si del širše skupnosti, ne da bi izgubil lasten obraz in jezik, kar ti pomaga, da globlje zadahaš onkraj svojih, včasih res preozkih meja.

Bevc: Kakšne spremembe je prinesla ukinitve meje na eni in drugi strani?

Sosič: Zame je ukinitve meje pomenila velik korak k napredku in veliko radost. Ukinitve meje se nam je včasih zdela nedosegljiva, danes pa je dejstvo, ki ga imamo na dlani. S tega vidika mislim, da so evropski narodi storili zelo velik civilizacijski korak. Upam, da vsa zadeva ni nastala s figo v žepu oziroma brez neke zavesti o velikem kulturnem pomenu, ki ga predstavlja ukinitve meje. Toda bolj ko spremljam dogajanje v današnjem svetu, bolj se nekje v ozadju oglašča strah, da se meja lahko vrne. O tem se ne govori na glas, niti se ne šušlja. Gre samo za strah, da v resnici človek

ne prenese te svobode in se počuti varnejšega, če ostane zaprt v svojem prostoru, da ne komunicira, ampak se brani.

Bevc: Trst ostaja vaše mesto. Kakšen je vaš odnos do njega?

Sosič: Moj odnos niha med ljubeznijo in sovraštvom. Na trenutke obstaja bojazen, da si bomo ob Trstu resnično postavili vprašanje Hermanna Bahra, Trst ali kaj pomeni nikjer. Sicer bi šele v času, ko je Trst prišel pod Italijo, lahko konkretnije govorili v teh terminih, predvsem v smislu tega, da se je mesto demografsko izpraznilo, ostarelo, industrija je izginila. Vseskozi pa Trst zagotovo ohranja določeno očarljivo neoprijemljivost. Mogoče zaradi svetlobe, ki je v tem mestu edinstvena, luči ga naredijo prav fatamorganskega. Vlaku, ki pelje od Benetk, je prazen, le redki potujejo do Trsta. Mogoče je le ena, dve osebi. V zadnjem času se je to sicer nekoliko spremenilo, nekaj več je turizma. Različne jezikovne, kulturne in verske skupnosti se žal še vedno držijo preveč zaprte druga pred drugo, a na neki način Trst postaja bolj odprt do vsega slovenskega, najbrž tudi po zaslugi pisatelja Borisa Pahorja.

Bevc: Dvojezično območje od pisatelja zahteva tudi odločitev o tem, v katerem jeziku bo pisal. Sami ste svojo odločitev nekoč označili z besedami: "V literaturo ne morem prodreti v jeziku, ki ni moj."

Sosič: Zagotovo je temu tako. Jezik me seveda opredeljuje in predstavlja mojo resnično domovino. In v bistvu je to moja bit. Vseeno pa sem letos razmišljal, kako bi bilo, če bi poskusil pisati v italijanščini, a to bi moralo imeti dodaten smisel, vsebinski.

Bevc: Delovali ste v različnih slovenskih in italijanskih gledališčih, bili ste umetniški vodja v Slovenskem narodnem gledališču v Novi Gorici, vrsto let ste bili zaposleni kot umetniški vodja v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, zadnja tri leta ste svobodni umetnik. Čas ste intenzivno zapolnili s pisanjem. Ni šlo torej več samo za lovljenje trenutkov, ko v tistih nekaj sekundah, ko obstojite z avtom pred semaforjem, uspete zapisati nekaj misli, ki se vam motajo po glavi, kot ste nekoč razkrili?

Sosič: Ne, ni šlo več samo za utrinek ob rdečem semaforju. Obdobje je bilo intenzivno, na koncu sem se počutil čisto izpraznjenega. Kot da sem vse pokuril. Poleg tega je bilo treba, da bi si vsaj nekoliko zagotovil

eksistenco, začeti delati, kot bi rekel moj nono. Se pravi delati tudi druge stvari, režirati, pripraviti kako radijsko adaptacijo in še kaj bi se našlo.

Bevc: Ne glede na to, v kakšnih časovnih razmakih izhajajo vaša dela, ste ustvarili tehten opus. Vaša prisotnost v izborih za nominacije tako za kratke zgodbe kot za roman izpričuje konstantno pisateljsko kvaliteto in kondicijo. Kaj pomenijo taka priznanja na vaši poti?

Sosič: Ob prvi nominaciji sem pomislil, da je že lepo, če ostanem pri nominacijah in da bi me nagrade bremenile. Zdaj se mi zdi, da me mogoče tudi ne bi. (*Smeh.*)

Bevc: In kakšni so vaši pisateljski načrti za prihodnost? Kratke zgodbe ali roman? Sestop iz znanega okolja v neznano?

Sosič: Ja, morebiti dramski tekst, najtežja zvrst, kar jih poznam. Bomo videli.